

v duchovédé, v Rusku například u estetiky Apollona Grigorjeva, a sblízuje se s postuláty hermeneutiky a její kategorií "rozumění". Lakšinův text má ještě jednu nezastupitelnou funkci: nahlíží literaturu pragmaticky jako součást lidského bytí. Pokud bude literatura mít svou funkci v každodenním ži-

voté člověka, jinak řečeno, pokud člověk bude cítit potřebu vlastního přesahu, transcendence estetické a etické, potud jsou obavy o budoucnost písemnictví bezpředmětné. I v tom vidím jeden z inspirativních rysů Lakšinových Osudů.

Ivo Pospíšil

Kšicová, D.: Russkaja poezija na rubeže stoletij. 1890 - 1910. Praha 1990, 345 stran.

Jako výsledek dlouholetého pedagogického působení a poznání potřeb výuky budoucích rusistů zpracovala doc. PhDr. Danuše Kšicová, DrSc., učební text, který má napomoci k seznámení se s obdobím, které je právem považováno za jedno z nejvýznamnějších v celém vývoji ruské literatury.

Úvod učebního textu je věnován pasážím, v nichž autorka stručně nastiňuje základní charakteristiky ruské kultury období, které je předmětem jejího zájmu. Pasáže o ruské filozofii, historii, hudbě, malířství a architektuře i kapitoly věnované jednotlivým uměleckým směrům jsou pochopitelně vzhledem ke svému určení omezeny jen na základní údaje, zejména pak na výčty hlavních představitelů a jejich nejvýznamnějších děl. Přesto z těchto náčrtů dosti zřetelně vyplývá pozna-tek o vzájemné spjatosti všech druhů umění i teoretického myšlení, a to nikoli jen v podmínkách Ruska, nýbrž

v celoevropském kontextu; stejně zřetelné je ukázáno základní směřování uměleckých směrů od objektivismu k subjektivismu. Hlubší ponor do teoretických základů těchto zásadních změn stejně jako detailnější rozbor odlišností i styčných bodů jednotlivých autorů byl v takto pojatém úvodním slovu ponechán na samotném čtenáři, kterému se dostává kromě základních údajů i zcela konkrétní pomoci v podobě rozsáhlé a podstatně více než jen základní díla prezentující bibliografii (s. 32-35).

Na úvodní pasáži pak navazují medailonky celkem 17 autorů od V. Solovjova přes N. M. Minského, M. Gorkého, K. D. Balmonta a další až po N. K. Rericha. Medailonky upozorňují na dominanty autorovy tvorby, seznamují s jeho dílem jak po stránce tematické, tak i co do spojení s jednotlivými umělcovými směry a co do individuálního užití uměleckých prostředků. Bezprostředně za medailony

pak následují ukázky z děl pojednávaných autorů. Ukázky jsou uváděny častěji rusky, ale asi polovina ruských textů je provázena i českým překladem (někdy dokonce více verzemi), takže se otevírá prostor pro využití tohoto postupu v seminární tvorbě výuky pro dokumentaci a srovnání jednotlivých metod překladů, ale např. i pro sledování sémantického posunu překladů vůči originálům atp. Do překladatelské práce zasáhla v pasážích o M. Gorkém a N. K. Rerichovi sama autorka, jinak jsou uváděny většími překlady známé ze svazků Kolo inspirace, Zlato v azuru a Ústa slunce. Závěr učebního textu je věnován obrazové příloze, v níž lze nalézt nejen ukázky malířské a architektonické tvorby nejvýznamnějších umělců zmiňovaných v úvodních pasážích skripta, ale i fotografie některých umělců samých, ba i fotografie, jež přibližují některá vydání jejich poezie či podobu dobových literárních žurnálů.

Do rukou studentů rusistiky a dalších zájemců se dostává textová čítanka, která na ukázkách mapuje situaci v ruské poezii přelomu století, dává možnost bezprostředně se seznámit s řadou konkrétních básnických textů, jež jsou v originálních vydáních obtížně dostupné, a vytváří dostatečný prostor pro sledování toho, kdo a hlavně jak ruské básníky přelomu století překládat do češtiny. Za velmi případné považujeme

zařazení do výběru autorů jako I. Bunin, Ju. Baltrušaitis a N. K. Rerich, kteří v této souvislosti zůstávají mnohdy v ústraní: jisté připomínky bychom asi měli k zařazení M. Gorkého, jehož poezie je záležitosti dosti okrajovou a nedosahuje úrovně těch, k nimž je takto přiřazena. Jeho Píseň o Sokolu a Píseň o Bouřňáku jsou pak texty dosti známé. Naopak bychom se asi přimlouvali za to, aby v případném druhém vydání byla rozšířena úvodní teoretická pasáž. Autorka textu je renomovaným odborníkem a její pozornost je soustředěna právě na toto období vývoje ruské poezie, a proto by v úvodu mohla uplatnit mnohem více z výsledků, jichž se dobrala ve své badatelské práci. Platí to zejména tam, kde se jedná o uplatnění secesních prvků v poezii - čtenář neznalý autorčiných odborných studií může pak být někde trochu na rozpacích ve chvíli, kdy se, veden úvodem, snaží rozlišovat mezi prvky dekadentními, symbolistními a secesními. Výčet autorů, jak skriptum samo napovídá, bude zřejmě časem doplněn o další autory v případném druhém dílu, který s autorčiným předchozím učebním textem věnovaným právě překladatelskému vytvoří sérii pomůcek napomáhajících na cestě za poznáním ruské poezie období myšlenkového kvasu přelomu století a její recepce v českém prostředí.

Josef Dohnal